

Vaikutuskohde		Kouvolan pääkirjaston väistötilat				
Vaihtoehdot						
Vaikutuskohteet		Taustatiedot (=nykytilanne) Pääkirjasto, hyötypinta-ala 3 642 m² Suunnitteilla olevassa uudistetussa pääkirjastossa kirjaston käytössä n. 2 000 m². Kirjaston näkökulmasta väistötilan toteuttamista samankokoiseen tilaan olisi järkevää harkita. Tällöin palvelu säilyy kuntalaisille samantasoisena väistöajan.	Vaihtoehto 1. Pääkirjasto 1 000 m² väistötilassa, eli noin puolet tulevan uudistetun kirjaston tilasta Osa kirjastopalveluista, kokoelmista ja henkilöstöstä hajautettu muihin kirjastoihin tai kaupungin muihin tiloihin	Vaihtoehto 2. Pääkirjasto 500 m² väistötilassa, eli noin neljäsosa tulevan uudistetun kirjaston tilasta Palvelut ja henkilöstö laajasti hajautettu, osa aineistosta kokonaan rajattu asiakaskäytön ulkopuolelle	Vaihtoehto 3. Palvelupiste 50 m² väistötilassa, eli nykyisen palautusautomaatin kokoinen kirjastopiste Palvelut kokonaan hajautettu tai lakkautettu, palvelupisteessä vain muutama työntekijä, merkittävä osa aineistosta kokonaan rajattu asiakaskäytön ulkopuolelle	
Kuntalainen (kirjaa tähän myös kuinka kohderyhmää on kuultu)	Kirjasto	Pääkirjasto on Kouvolan käytetyin kulttuuritila. Kirjasto palvelee alueen asukkaita, päiväkoteja, kouluja ja muita yhteisöjä edistäen lukutaitoa ja lukemiskulttuuria ja toteuttaen matalan kynnyksen kulttuuritapahtumia. Kirjasto ylläpitää sosiaalista ja yhteisöllistä pääomaa alueella sekä tuottaa hyvinvointia ja lähiyhteisöä rikastavaa toimintaa tarjoten tiloja opiskeluun, työskentelyyn ja kokoontumiseen. Kuntalaiset käyttävät pääkirjastoa asuinpaikasta riippumatta (yli 12 000 yksittäistä lainaajaa v. 2024). Pääkirjasto lukuina vuonna 2024: - 468 458 lainaa - 232 651 kävijää - 157 yleisötapahtumaa Pääkirjaston kokoelmat: - avokokoelmassa 130 000 nidettä (2,5 hyllykilometriä) - varastot ja kotiseutuaineisto 50 000 nidettä (1 hkm) - tilatun uutuusaineiston määrä v. 2024: 7 000 nidettä + lehdet Pääkirjaston avoimet asiakastilat ja -palvelut: - aikuisten, lasten- ja nuorten sekä musiikkiosastot, lehtisali, työ- ja opiskelutilaa, 12 kpl asiakastietokoneita, tulostus- ja kopiointipalvelu - Mediamaja (309 ennalta varattua henk.koht. digiopastusta/v, digitointi, 3D-tulostus, musiikkistudio, konsolipelihuone) - Varattavia tiloja esim. ryhmätyötila (526 käyttökertaa/v), pianohuone (391 käyttökertaa/v)	Kirjasto palvelee väistötilassa alueen asukkaita, päiväkoteja, kouluja ja muita yhteisöjä edistäen lukutaitoa ja lukemiskulttuuria välttävällä tasolla. Kirjasto pystyy järjestämään pienimuotoisia matalan kynnyksen kulttuuritapahtumia. Kirjaston mahdollisuudet ylläpitää sosiaalista ja yhteisöllistä pääomaa alueella sekä tuottaa hyvinvointia ja lähiyhteisöä rikastavaa toimintaa heikkenevät , koska esimerkiksi avointen työ- ja varattavien kokoontumistilojen määrä vähenee. Pitkä väistötila-aika tuo haasteita pääkirjaston toimintaan: Lainat, kävijät ja tapahtumat vähenevät. Pienehköä kokoustilaa käyttävät sekä asiakkaat että henkilökunta. Digiopastus vähenee, mikäli tilaa palvelulle ei järjesty -> vaikuttaa syrjäytymisen ehkäisyyn. Kokoelmat supistuvat ja siirretään/varastoidaan muualle: - avokokoelmassa 80 000 nidettä, eli muualle siirrettävä 50 000 nidettä - varastot ja kotiseutuaineisto 50 000 nidettä varastoitava muualle -> yhteensä 100 000 nidettä (1,9 hyllykilometriä) sijoitettava muualle. - Tilatun uutuusaineiston määrä voidaan pitää ennallaan lisäämällä muiden kirjastojen hankintaa. Pääkirjaston avoimet asiakastilat ja -palvelut supistuvat: - Osastot pienenevät, niukasti työ- ja opiskelutilaa, n. 8 asiakastietokonetta, tulostus- ja kopiointipalvelu, digiopastus ja digitointi Lähikirjastoihin ja muihin kaupungin tiloihin siirretään: Henkilökuntaa, osia kokoelmista ja palveluista. Mikäli palveluita pitää sijoittaa muihin kirjastoihin, niiden tilauudistukset viivästyvät. Kirjastossa ei pystytä toteuttamaan mm. palveluita: pianohuone, 3D-tulostus, musiikkistudio, konsolipelihuone. Kuntalaisten kuuleminen: Kuntalaisia ei ole kuultu.	Kirjaston mahdollisuus toteuttaa kirjastolain mukaisia tehtäviä keskusta-alueella on huono. Keskusta-alueen suuren asiakasvirran takia 500 neliötä on liian pieni tila toimivien kirjastopalvelujen toteuttamiseen. Tila on maksimoitava ahtaaksi varastomaiseksi kirjastoksi, koska lähikirjastoissa ei ole tilaa kirjoille, eikä ole järkevää verorahojen käyttöä poistaa kirjoja tai säilöä suljettussa varastossa. Kuntalaisten yhdenvertaisuus heikkenee, syrjäytyminen lisääntyy, lukutaidon ylläpitäminen ja kehittäminen vaarantuvat. Pitkä väistötila-aika tuo haasteita ratkaisuun: lainat, kävijät ja tapahtumat vähenevät. Kokoelmat: Kirjaston avokokoelma on 40 000 nidettä eli muualle siirrettävä 90 000 nidettä. Lisäksi kirjavarastot ja kotiseutuaineisto 50 000 nidettä varastoitava muualle -> yhteensä 140 000 nidettä pitää siirtää muualle (2,7 hyllykilometriä). Lähikirjastojen kapasiteetti ei riitä vastaanottamaan tätä aineistomäärää. Tilatun uutuusaineiston määrää pitää vähentää, mikä aiheuttaa pysyviä puutteita kokoelmaan. Kirjastossa ei pystytä toteuttamaan mm. palveluita: Kuntalaisille riittävät avoimet opiskelu- ja työskentelytilat ja tietokoneet sekä varattavat tilat, Mediamajan palvelut, ryhmäkäynnit, matalan kynnyksen kulttuuritapahtumat, musiikkiosasto, riittävä lehtilukualue. Kuntalaisten kuuleminen: Kuntalaisia ei ole kuultu.	Kirjasto toimii vain varausten nouto- ja palautuspisteenä. Kirjastolain velvoittamaa toimintaa ei pystytä järjestämään keskustan alueella. Väistötilassa ollaan vähintään kaksi vuotta, mikä on ajallisesti pitkä aika näin käytetyn palvelun puuttumiselle kaupungin keskustasta. Kuntalaisten yhdenvertaisuus vaarantuu, syrjäytyminen lisääntyy, lukutaidon ylläpitäminen ja kehittäminen tyrehtyy. Palvelun pysäyttäminen pitkäksi väistöajaksi aiheuttaa asiakkaiden vähenemistä pysyvästi. Uudelleen käynnistäminen vaatii paljon resursseja. Kouvolalle tulee mainehaittaa , eikä voida profiloitua lapsiperheiden, asukkaiden hyvän arjen tai koulutusmyönteisenä kaupunkina. Kaupungin valmiussuunnitelmassa kirjastolla on määriteltä rooli tiedonjaon ja kokoontumisen paikkana kriisitilanteissa. Pieni palvelupiste ei tätä roolia voi täyttää. Kokoelmat: Tarvitaan varastotila 180 000 niteelle. Lähikirjastojen kapasiteetti sijoittaa näin paljon kirjoja ei riitä. Uutuusaineiston määrää pitää vähentää rajusti, mikä aiheuttaa merkittäviä pysyviä puutteita kokoelmaan. Ei järkevää verorahoilla ostetun omaisuuden käyttöä. Kirjastossa ei pystytä toteuttamaan mm. palveluita: aikuisten, lasten- ja nuorten sekä musiikkiosastot, lehtien lukeminen, oleskelutilat, asiakastietokoneet, tulostus- ja kopiointipalvelu, Mediamaja (palveluina digiopastus, digitointi, 3D-tulostus, musiikkistudio, konsolipelihuone), työskentelypisteet asiakkaille, kuntalaisille varattavat tilat, ryhmäkäynnit, matalan kynnyksen kulttuuritapahtumat. Kuntalaisten kuuleminen: Kuntalaisia ei ole kuultu.	
	Kaop					
	Johtoryhmä			Kokoustiloja löytyy keskusta-alueelta, Porukkatalo (maksuton), Tuulensuoja, kaupungintalo, Kouvolatalo, Nupa-talo. Kuntalaisten kannalta keskustassa säilyy riittävät asiointi- ja palvelutilat väistötila-aikana, kun toimitoja hajautetaan muihin kirjastoihin.	Kokoustiloja löytyy keskusta-alueelta, Porukkatalo (maksuton), Tuulensuoja, kaupungintalo, Kouvolatalo, Nupa-talo. Kuntalaisten kannalta keskustassa säilyy tyydyttävät asiointi- ja palvelutilat väistötila-aikana, kun toimitoja hajautetaan muihin kirjastoihin.	
Lapset ja nuoret	Kirjasto	Pääkirjaston lähialueella asuu 1 225 alle 18-vuotiaasta lasta. Lukutaito on kirjaston strateginen tavoite, jota mitataan tavoitettujen ryhmien ja järjestettyjen pedagogisten kohtaamisten määrinä. Vuonna 2024 pääkirjastossa kävi 62 koululais- ja muuta ryhmää käyttäjäkoulutuksessa tai kirjavinkkauksessa. Lukutaitotyötä pystytään toteuttamaan hyvin kirjaston laajan kokoelman sekä ryhmäkäynneille soveltuvien tilojen ansiosta. Lastenosastolle on rakennettu hiljattain Naperonurkka tilaksi matalan kynnyksen kulttuuritapahtumille, perheiden oleskelulle ja yhteistyölle esim. avoimen varhaiskasvatuksen kanssa. Keskusta-alueen koulut ja oppilaitokset 7 kpl: Kaunisnurmen koulu, Kouvolan yhteiskoulu, Mansikkamäen koulu, Urheilupuiston koulu, Kouvolan Yhteislyseo, Kouvolan Ammattiopisto Eduko, XAMK Päiväkodit 9 kpl: Jaakonpuiston päiväkoti, Keskustan päiväkoti, Käpylän päiväkoti, Lehtomäen päiväkoti, Nurmilinnun päiväkoti ja Puistolän päiväkoti, lisäksi 3 yksityistä päiväkotia	Ryhmäkäynnit tulee toteuttaa aidossa kirjastoympäristössä, jotta lapsille ja nuorille muodostuu käsitys kirjastosta. Lasten, nuorten ja muiden ryhmien kirjastonkäytön opastuksiin soveltuva tila voidaan suunnitella kokoelmatilan yhteyteen.	Toimiva lastenosasto vaatii tilaa aineistolle ja perheiden oleskelulle. Ryhmäkäyntejä ei pystytä toteuttamaan, koska tila on täynnä kirjahyllyjä. Käynnit tulee toteuttaa aidossa kirjastoympäristössä, jotta lapsille ja nuorille muodostuu käsitys kirjastosta. Yhdenvertaisuus kärsii, koska keskusta-alueen kouluissa opiskelevat lapset ja nuoret jäävät vaille kirjaston tarjoamaa kirjastonkäytön opastusta ja kirjavinkkausta.	Kirjastossa ei ole lukutaitotyötä asukkaille, päiväkodeille, kouluille ja muille yhteisöille. Ryhmäkäyntejä ei voida järjestää. Yhdenvertaisuus ei toteudu, koska keskusta-alueen kouluissa opiskelevat lapset ja nuoret jäävät ilman kirjaston tarjoamaa kirjastonkäytön opastusta ja kirjavinkkausta.	
	Kaop	Perusopetuksella ja kirjastolla on paljon monipuolista yhteistyötä, jota on määritetty mm. Lennokki -kulttuuripolussa. Varhaiskasvatus: keskustan alueen päiväkotien lapset/esioppilaat vierailevat säännöllisesti/viikottain pääkirjastossa ja mahdollisesti hyödyntävät kirjaston tapahtumia. Keskustan alueen perhepäivähoito vierailee satunnaisesti pääkirjastossa.	Perusopetus: kirjaston ja koulun yhteistyö tulee turvata myös väistötiloissa, jotta esim. luokkavierailut toteutuvat, kulttuuripolun mukaiset kirjastovierailut. Kirjaston tulee olla helposti saavutettavissa lapsille ja nuorille. Varhaiskasvatus: mikäli väistötilassa on selkeästi lapsille suunniteltu alue, kirjastovierailut onnistunevat mikäli välimatkat kävellen eivät ylitä n. 2 km.	Kouluyhteistyö ei toteudu. Lapset eivät pysty tutustumaan kirjastopalveluihin. Varhaiskasvatus: kirjastokäynnit luultavasti harvenevat. Väistötilojen sijainti vaikuttaa, sillä tavallisesti kuljetaan kävellen (max. 2 km)	Kouluyhteistyö ei toteudu. Lasten lukuinto romahtaa ja lukutaito heikkenee. Lapset eivät pysty tutustumaan kirjastopalveluihin. Varhaiskasvatus: kirjastoyhteistyö ei toteudu juuri lainkaan. Lukutaidon, lukuharrastuksen ja sanataiteen polulta voidaan eksyä.	

	Johtoryhmä				
Organisaatio ja henkilöstö	Kirjasto	Nykyisessä pääkirjastossa työskentelee keskitetysti kaikkia Kouvolan kirjastoja palveleva hallinto ja aineisto-osasto sekä pääkirjaston aukioloista, palveluista ja kokoelmista vastaava henkilöryhmä. Kaikkiaan pääkirjastorakennuksessa työskentelee 27 vakituista kirjastotyöntekijää. Työtilojen koko nykyisellään rakenteellisista syistä noin 300 m ² , tämänhetkisen suunnitelman mukaan uudistetussa kirjastossa työtiloja noin 240 m ² . Pääkirjasto on koko Kymenlaakson alueella varausten ja aineiston kuljetusten logistinen keskuspaikka. Pääkirjaston kautta kulkee päivässä keskimäärin 30-40 kpl 60 litran muuttolaatikollista kirjoja.	Tiloihin ei pystytä sijoittamaan kaikkia nykyisissä tiloissa työskenteleviä, vaan osa henkilöstöstä siirtyy muihin kirjastoihin tai kaupungin muihin tiloihin työskentelemään. Henkilökunnan yhteisöllisyys häiriintyy ja yhteinen suunnittelu ja kokoustaminen vaikeutuu. Yhteistä aikaa tarvitaan uudistettavan pääkirjaston suunnittelussa. Kokoelmien hajauttaminen aiheuttaa aineistokuljetuksiin muutoksia ja luo painetta pienempiin lähikirjastoihin.	Suurin osa henkilöstöstä siirtyy muihin kirjastoihin tai kaupungin tiloihin työskentelemään. Henkilökunnan yhteisöllisyys häiriintyy ja yhteinen suunnittelu ja kokoustaminen vaikeutuu merkittävästi. Kuljetusten logistiikan keskuspaikka joudutaan järjestelemään sisäisesti uudelleen. Aiheutuu paljon turhaa työtä, kun joudutaan valitsemaan kirjat, jotka siirtyvät väistötilaan tai pitää sijoittaa muualle sekä kirjat, jotka on poistettava/väliaikaisesti varastoitava. Tämä ei ole järkevää työvoiman käyttöä, eikä järkevää verorahoila ostetun omaisuuden käyttöä.	Vain muutama työntekijä työskentelee pienessä palvelupisteessä. Vaikka tila on pieni, on sinnekin henkilökunnan sosiaali- ja taukotilan toteuttaminen työsuojelun näkökulmasta turvattava.
	Kaop	Perusopetuksen henkilöstö käyttää aktiivisesti kirjastopalveluja ja tekee yhteistyötä kirjaston kanssa.	Perusopetus: kirjaston ja perusopetuksen henkilöstön yhteistyö tulee turvata.	Perusopetus: kirjaston ja perusopetuksen henkilöstön yhteistyö tulee turvata	Perusopetus: henkilöstö ei saa tarvitsemaansa asiantuntija-apua
	Johtoryhmä				
Ympäristö	Kirjasto	Kävelyetäisyydellä suuresta asutusmäärästä, kahden kilometrin säteellä asuu noin 11 000 henkilöä. Pääkirjastoon pääsee myös joukkoliikenneasemien ja linja-autopysäkkien ansiosta muualta Kouvolasta. Kirjasto tuo viihtyisyyttä alueelle eloisana ja laajasti auki olevana paikkana, jonne kaikki ovat tervetulleita. Kirjastojen rooli kulttuuriperinnön saavutettavuudessa on merkityksellinen.	Keskustassa sijaitseva väistötila kävelyetäisyydellä suuresta asutusmäärästä, kahden kilometrin säteellä asuu noin 11 000 henkilöä. Pääkirjastoon pääsee myös joukkoliikenneasemien ja linja-autopysäkkien ansiosta muualta Kouvolasta. Kirjasto tuo viihtyisyyttä alueelle eloisana ja laajasti auki olevana paikkana, jonne kaikki ovat tervetulleita. Kirjastojen rooli kulttuuriperinnön saavutettavuudessa on merkityksellinen.	Jalankulkumatkat muuttuvat julkiseen tai omaan autoon, kun asiakkaat käyttävät muita kirjastoja.	Jalankulkumatkat muuttuvat julkiseen tai omaan autoon, kun asiakkaat käyttävät muita kirjastoja. Alueelta poistuu tärkeä alueen viihtyisyyttä lisäävä, eloisa ja laajasti auki olevana paikka, jonne kaikki ovat tervetulleita. Kirjastojen rooli kulttuuriperinnön saavutettavuudessa on merkityksellinen.
	Kaop				
	Johtoryhmä				
Talous	Kirjasto	Kirjasto toimii kustannustehokkaasti, kustannukset yhtä aineistolainaa kohti ovat todella pienet. Tutkimusten mukaan kirjasto tuottaa kolme euroa yhtä sijoitettua euro kohti. Hyötyvaikutukset tulevat 1) Lukutaidon lisääntymisestä 2) Syrjäytymisen vähentämisestä 3) Digitaitojen lisäämisessä. Kirjasto tuo elinvoimaa keskusta-alueelle: 40 % kaikista Kouvolan kirjastojen lainoista ja käynneistä tehdään pääkirjastossa ja kirjastoon tullaan eri puolilta Kouvolaa. Kirjastossa on maksullisia tiloja näyttelytilat, auditorio ja tutkijanhuoneet, jotka tuottavat kaupungille tuloja. Tuloja tuovat myös lainojen myöhästymismaksut ja muut kirjastomaksut. Kirjaston tiloissa toimiva kahvila tuo kaupungille vuokratuloja ja lisäarvoa kirjaston asiakkaille sekä kirjaston kokoustilojen käyttäjille. Pääkirjaston nykyinen sisäinen vuokra on 65 248€/kk, mikä säästyy väistötila-aikana.	Kirjasto toimii kustannustehokkaasti, kustannukset yhtä aineistolainaa kohti ovat todella pienet. Tutkimusten mukaan kirjasto tuottaa kolme euroa yhtä sijoitettua euroa kohti. Kirjaston tuottamat hyötyvaikutukset tulevat pienemään 1) Lukutaidon lisääntymisestä 2) Syrjäytymisen vähentämisestä 3) Digitaitojen lisäämisessä. Tässä vaihtoehdossa vuokratulot ovat pienemmät kuin nykytilanteessa. Kuluja tosin tulee aineiston varastoinnista kirjastotilojen ulkopuolelle (n. 500 m ²) ja henkilöstön työtilojen sisäisistä vuokrista. Kirjaston elinvoimaa tuova vaikutus keskusta-alueella pienenee. Kirjastossa ei ole maksullisia tiloja, joten tilojen käytöstä kertyvät vuokratulot jäävät pois. Tiloissa ei ole kahvilaa vuokralla. Arvio väistötilan vuokrakustannuksesta ja muutokustannuksista erillisessä liitteessä.	Kirjasto toimii kustannustehokkaasti, kustannukset yhtä aineistolainaa kohti ovat todella pienet. Tutkimusten mukaan kirjasto tuottaa kolme euroa yhtä sijoitettua euroa kohti. Kirjaston tuottamat hyötyvaikutukset tulevat entisestään pienemään 1) Lukutaidon lisääntymisestä 2) Syrjäytymisen vähentämisestä 3) Digitaitojen lisäämisessä. Tässä vaihtoehdossa vuokratulot ovat pienemmät kuin nykytilanteessa. Kuluja tosin tulee aineiston ja kalusteiden varastoinnista kirjastotilojen ulkopuolelle (n. 700 m ²) ja henkilöstön työtilojen sisäisistä vuokrista. Kirjaston elinvoimaa tuova vaikutus keskusta-alueella pienenee. Kirjastossa ei ole maksullisia tiloja, joten tilojen käytöstä kertyvät vuokratulot jäävät pois. Tiloissa ei ole kahvilaa vuokralla. Arvio väistötilan vuokrakustannuksesta ja muutokustannuksista erillisessä liitteessä. Kokoelmien laajan hajauttamisen takia lähikirjastojen mahdollisuus vastaanottaa aineistoa tulee täyteen, jolloin aineistoa joudutaan siirtämään suljettuun varastoon tai poistamaan. Nämä vaihtoehdot eivät ole verorahojen järkevää käyttöä.	Kirjastolla ei ole keskusta-alueen elinvoimaa tukevaa vaikutusta. Kirjaston on vuokrattava ulkopuolisia säilytystiloja koko kokoelmalle ja kalusteille, koska ne eivät mahdu lähikirjastoihin.
	Kaop				Perusopetus joutuu hankkimaan lisää kirjoja oppilaskäyttöön
	Johtoryhmä				